

Samen op weg naar meer inclusief onderwijs

Coöperatieve vormen van lerarenondersteuning als hefboom voor het verhogen van de doelmatigheidsbeleving van leraren.

Elke Struyf, Karine Verschueren, & Aster Van Mieghem

Samen op weg naar meer inclusief onderwijs

Coöperatieve vormen van lerarenondersteuning als hefboom voor het verhogen van de doelmatigheidsbeleving van leraren.

Elke Struyf, Karine Verschueren, & Aster Van Mieghem

Promotor: Prof. dr. Elke Struyf

Copromotor: Prof. dr. Karine Verschueren

Research paper SONO/2020.OL1.4/2

Gent, februari 2020

Het Steunpunt Onderwijsresearch is een samenwerkingsverband van UGent, KU Leuven, VUB, UA en ArteveldeHogeschool.

Gelieve naar deze publicatie te verwijzen als volgt:

Struyf, E., Verschueren, K., & Van Mieghem, A. (2020). *Samen op weg naar meer inclusief onderwijs: Coöperatieve vormen van lerarenondersteuning als hefboom voor het verhogen van de doelmatigheidsbeleving van leraren*. Gent: Steunpunt Onderwijsresearch.

Voor meer informatie over deze publicatie Aster.VanMieghem@UAntwerpen.be

Deze publicatie kwam tot stand met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, Ministerie voor Onderwijs en Vorming.

In deze publicatie wordt de mening van de auteur weergegeven en niet die van de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid is niet aansprakelijk voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de opgenomen gegevens.

© 2020 STEUNPUNT ONDERWIJSRESEARCH

p.a. Coördinatie Steunpunt Onderwijsresearch
UGent - Vakgroep Onderwijskunde
Henri Dunantlaan 2, BE 9000 Gent

Deze publicatie is ook beschikbaar via www.steunpuntsono.be

Inhoud

Inhoud 4
Beleidssamenvatting..... 5

Beleidsamenvatting

SONO

STEUNPUNT
ONDERWIJS ONDERZOEK

Samen op weg naar meer inclusief onderwijs:
Coöperatieve vormen van lerarenondersteuning als hefboom voor het
verhogen van de doelmatigheidsbeleving van leraren.
Elke Struyf, Karine Verschueren, Aster Van Mieghem

Vlaamse context

- 2009 België ratificeerde het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap → engagement om inclusief onderwijs te realiseren
- 2014 Het M-decreet werd uitgerold in Vlaanderen → segregatie in het huidige leerplichtonderwijs tegengaan
- 2019 De Vlaamse Regering wil M-decreet vervangen door een nieuw begeleidingsdecreet

Dit onderzoek

Doelmatigheidsbeleving
= Perceptie over eigen
handelingsbekwaamheid

Hoog =

- ↑ werkvreugde leraren
- ↑ resultaten leerlingen

ONDERZOEKSVRAGEN:

- (1) Hoe is het gesteld met de doelmatigheidsbeleving van leraren tegenover leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (SOB)?
- (2) Beïnvloedt ondersteuning deze doelmatigheidsbeleving?

DATAVERZAMELING:

- survey bij 692 leraren (291 basis en 401 secundair) afgenomen in januari-februari 2018
- brede variëteit aan scholen wat betreft: schoolnetwerk, ligging, schoolgrootte
- schaal omtrent doelmatigheid van Zee & Koomen (2016) gebruikt

Antwoord op vraag 1

Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs

Leraren hebben een lagere doelmatigheidsbeleving ten aanzien van:

- ♦ leerlingen met SOB tegenover leerlingen zonder SOB
- ♦ leerlingen met SOB met meerdere diagnoses tegenover één diagnose
- ♦ leerlingen met SOB zonder diagnose tegenover één diagnose
- ♦ leerlingen met socio-emotionele en/of gedragsstoornissen tegenover leerlingen met een leerstoornis

Ten aanzien van leerlingen met SOB:

- ♦ hebben leraren secundair onderwijs een hogere doelmatigheidsbeleving dan leraren lager onderwijs
- ♦ is er geen verschil in doelmatigheidsbeleving tussen mannelijke en vrouwelijke leraren

Antwoord op vraag 2

Gemakkelijk raadpleegbare ondersteuning
= laagdrempelig en snel voorhanden
(informatie en advies, materiaal, emotionele ondersteuning)

hebben geen effect op de doelmatigheidsbeleving

Coöperatieve ondersteuning
= doelgerichte samenwerking staat voorop

verhogen de doelmatigheidsbeleving

Observatie en feedback	De leraar observeert een collega of vraagt een klasobservatie met feedback.
Supervisie / coaching	De leraar wordt gesuperviseerd of gecoacht door iemand met expertise (bv. een ondersteuner).
Co-teaching / teamteaching	Leraren werken samen op vlak van lesvoorbereiding, -uitvoering, en/of -evaluatie met gedeelde verantwoordelijkheid en gelijke status
Ondersteuning van deze leerling op de klasvloer	Een ondersteuner verstrekt (individuele) ondersteuning op de klasvloer, aanvullend op de ondersteuning van de leraar.
Ondersteuning van deze leerling buiten de klas	Een ondersteuner verstrekt (individuele) ondersteuning buiten de klas, aanvullend op de ondersteuning van de leraar.

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming, door Universiteit Antwerpen en KU Leuven.

Meer informatie: Aster Van Mieghem, Aster.VanMieghem@UAntwerpen.be